

PLANISPHERIVM ARATEVM, SIVE COMPAGES ORBIUM MUNDANORUM

Ex Hypothesi Aratea in plano expressa.

YPUS HIC COSMOGRAPHICUS planâ delineatione adumbrat, eandem illam Hypothesin Braheanâ, quam præcedentibus duabus iconibus, unâ Planisphæricâ, & alterâ Sec-nographiâ, depinximus, & à Tychone Braheo non inventam, aut excogitatam, sed ex tenebris crutam, ac ingeniosissimo labore in debitum Ordinem redactam esse docuimus. Ea hic sibi ab Arato, doctissimo illo Poëtâ Græco, nomen adscivit inde natum, quod ipsius Schema admodum elegans, in Hugonis Grotii Viri incomparabilis Syntagma Arateorum, Arateis Phenomenis, Latina interpretatione à Germanico Casare redditus, præfixum erat. Manuscriptum admodum vetus versionis Latine Auctoris dicti, nactus erat Vir ille Summus, à Nobiliss. Viri Jacobi Sussii hæredibus, Jani Dou-se Nobiliss. Viri operâ, in quo præter Asterisum Sphæ-ræ Octavæ picturas, & imagines, etiam hoc Schema, Sphærarum Cœlestium delineationem complectens, in-sertum erat. Antiquitatis Signa sunt Planetarum imagi-nes, ut & duodecim Signorum, atque cum primis Men-sium adjunctorum, quorum effigies à Veteribus effictæ, atque excogitæ, & in hac vetustâ delineatione Signis duodecim, quævis suo, additæ, satis apertè loquuntur, Pla-nisphærium hoc admodum antiquum, & à Veterum ali-quo delineatum esse. Luculento igitur testimonio idem confirmat, quod in præcedentibus Systematum Braheii & Copernicani descriptionibus indicavimus; Hypotheses illas non esse novas aut à Copernico, & Tychone nuper inventas sed à Veteribus jamdudum excogitatas, quas Summi illi Viri, tenebris & oblivione sepultas, resuscitarunt, & in meliorem ordinem, ac usum redegerunt. Ex hoc enim Sphærarum Planetarum Schemate admodum vetusto satis manifestè apparet, Veteribus jam tum innotuisse re-volutiones Mercurii & Veneris circa Solem, ex quibus illa opinionum dissensio orta, ut Copernicus Solem cum duobus suis satellitibus, Mercurio & Venere in Universi Creati medietatibus ablegaret; & Tycho contrâ medio Sys-temati Planetario inferuerit; quâ de re satis prolixis dis-sertationibus præcedentes nostræ descriptiones ege-runt.

Dictus verò Germanicus Casar, qui Arati Phenomena Latinis versibus reddidit, filius fuit Drusi Claudii, qui pri-vignus fuit Augusti Caesaris, cum fratre suo Tiberio ex Lividâ Drusillâ matre, quam Augustus uxorem duxerat. Tiberius ab Augusto adoptatus, postea quoque ut patruus, adopta-vit Germanicum; qui ita factus Augusti nepos, à Romanis sæpè exoptatus est Imperator, irritò tamen voto, cum Roma tam felix reddi non potuerit, ut voti sui compos facta fuerit. Unde constat, Principem admodum lauda-bilem fuisse, idque eò magis, quod Majestatem suam ejusmodi Materiarum tractationi submittere non eru-buerit, quæ hodiè nonnisi Scholastico pulveri commissa esse videntur, licet multò nobiliores sint, quam ut Erga-stulis illis includantur. Duo opuscula scripsit rem Astro-nomicam concernentia: Priore, sub titulo, Phenomena Aratea, Arati versibus Græcos, & quidem serè verâ pûdæ, interpretatus est: Posteriore, quod Prognostica vocavit, & non ex Arati descriptionibus, sed ex aliis Græcis Astro-no-mis, ut Summo illi Viro Grotio videtur, deprompsit, Pla-netarum naturam, & Signorum Zodiaci, & eorum inter

se relationem, & conjunctas vires complexus est. Hoc opus indicat, cum ait in fine Phenomenon (sunt enim omnino tres de astris, de circulis, de coorientibus, & cooccidentibus)

Hoc opus arcanis se credam postmodo Musis,

Tempus & ipse labor, patiantur fata, docebit.

Hos versus in Notis ad Germanici Phenomena pag. 17. Grotius ita illustrat: Dicit Aratus se non audere Planetarum na-turam versibus exponere: Germanicus dubitat, utrumne han-sita ex Chaldeorum, & Ægyptiorum Mysteriis (unde arcanas Musas vocat) disciplina, aliquando laboriosum eâ de re opus sit conscribendum. Hoc ipsum Syntagma de Planetis, eorumque operationibus, quod tunc, cum hac scriberet, in manibus ha-buisse videtur, postea perfecit, cujus fragmenta aliqua super-sunt. Fuit autem Germanicus Poëta insignis, non solum teste Ovidio, sed etiam opere illo Phenomenon præstan-tissimo, quo à librariis corruptissimo restituendo, Grotius ille Magnus non modò æternam sibi nominis famam comparavit, sed etiam ipsam Astronomiam multis nomi-nibus devinxit.

Aratus Solensis, cujus in Præloquio hujus Harmoniæ Macrocosmicæ pag. 100. mentionem fecimus, circa 125. Olympiada floruisse fertur, quo tempore Regnum Macedoniam administravit Rex Antigonus Gonatas ipsum Aratum summo favore complectens, cui Medico, ut & Nicandro Astrologo, utrique Poësis laude celebri injunxerat, ut ille Medicus, ex tradito sibi libro Eudoxi, in Astrologi-cis, & hic Astrologus, ex alio aliquo, in Medicis, Poësis specimen ederet; Hæc occasione nata sunt Arati Phenomena Eudoxi Cnidii Phenomena versa exprimentia, ut non sine ratione Avienus dixerit:

Hic primum Cnidii radium Senis intulit astris

Atortalemque loqui docuit convexa Deorum.

Medicus igitur Aratus, & forsitan Astronomiæ non usque-quaque peritus, ex Eudoxo, & aliis præcedentis ævi aucto-ribus, qui ante ipsum Phenomenon titulo libros conscripserunt, quales fuerent Eudoxus dictus, Lasus Magnesius, Ari-stophanes Byzantius, Hermippus, & Hegesias, suum opus concinnavit. Cicero, Constat, ait, inter doctos homines, igno-rum Astrologiæ, ornatisimè, atque optimis versibus Aratum de Cælo stellisque scripsisse. Ex phrasi, quam adhibuit, ut & loquendi formulis, ac ipsis fabulis, quas admiscet, Hesiodum potius quam Homerum, sibi imitandum propo-suisse liquet, & πρὸς τὸν ἑστάντα, cujus gratiâ à Rege Ptolemaeo & Callimacho Poëtâ, in ipso τὴν λατρίαν ἔχον admiran-tibus laudatur, hoc posteriore ita dicente:

— Νείκε δὲ λατρίῃ

Πρὸς ἀρχὴν οὐρανὸν ἔχοντι.

Fabius tamen aliter judicat, licet dicti Authores λατρίαν illam non modò excusent, sed etiam admirentur; Materia, inquit, Arati motu caret, ut in quâ nulla varietas, nullus affectus, nulla persona, nulla cuiusquam sit oratio. Sed quid potuisset in Virginis fabula expellere, in reliquis id quod voluit. De hisce autem Arati lucubrationibus splen-didissimum Cinnæ carmen occurrit apud Isidorum:

Hæc tibi Arateis multum invigilata lucernis

Carmina, quæ ignes novimus æthereos,

Lævis in aridulo mætro conscripta libello,

Persica convexit munera navicula.

Scholiastas serè quinquaginta, Arateos hos versus, com-mentariis suis illustrasse ferunt, omnes penè temporis in-juriâ ereptos. Eisdem Latinâ linguâ donarunt Cicero cu-jus fragmenta tantum supersunt, Metaphrasi Hugonis Grotii

Origo no-minis.

Schema antiquum.

Hypothese Braheica, & Copernicana non sunt novæ.

Germanicus Casar.

Princeps.

Duo opuscula scripsit.

Poëta insi-gnis fuit.

Aratus So-lensis.

Antigoni Regis tem-pore vixit.

Medicus fuit.

Hesiodum in versibus suis imita-tus.

Arati Pha-nomena Latinitate donata.